

Etelä-Savon lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmän kannanotto Etelä-Savon hyvinvointialueen organisaatorakenneluonnokseen

Lasten nuorten ja perheiden maakunnalliselle johtoryhmälle 16.12.2021 esitelty alustava organisaatiomalli (liite) herättää johtoryhmässä monia kysymyksiä. Lapset, nuoret ja perheet eivät näy siinä palvelutuotannon kokonaisuutena kuten ikääntyneiden palvelut. Perusteluna ratkaisulle esitettiin hyvinvointialueen erityispiirrettä eli ikäihmispainotteisuutta. Yhteensovittavaa ja yhdessä tehtävää perhekeskustoimintaa on kehitetty Etelä-Savossa jo vuodesta 2017 alkaen ja toiminta laajenee koko ajan. Perhekeskustoiminnan taustalla ovat niin kansalliset linjaukset kuin maakunnalliset kuntien, kaikkien sote-toimijoiden, järjestöjen ja seurakuntien yhteistyösopimus ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joita päivitetään parhaillaan vuosille 2022–2023. Kansallisina perusteluina lasten, nuorten ja perheiden organisoimista yhtenä kokonaisuutena puoltaa seuraavat seikat

- Sosiaali- ja terveysministeriössä ja sen sote-uudistuksessa korostetaan ja kannustetaan erityisesti sote-integroitujen, asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien rakentamiseen
- Tulevilla hyvinvointialueilla on sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä annetun lain 10§ mukaan vastuu asiakkaiden palveluiden yhteensovittamiseksi yhdeksi kokonaisuudeksi sekä edistettävä yhteistyötä muiden toimijoiden palveluiden kanssa.
- Monialainen perhekeskustoiminta tuottaa kustannusvaikuttavampia palveluja verrattuna hajautettuja lapsiperhepalveluja tarjoavaan palvelutoimintaan (Klavus&kumppanit 2019)
- Perhekeskustoiminnalla toteutettavaa lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuutta tuetaan vahvasti kansallisella tasolla SOTE-uudistustuella sekä kansallisella perhekeskustoiminnan ohjaus- ja koordinoitavuudella. Etelä-Savon perhekeskustoiminta on monessa yhteydessä ollut esimerkkinä monialaisesta yhteistyöstä ja mm. yhteistyösopimusemme toimii kansallisen sopimusohjan mallina ja esimerkkinä muille hyvinvointialueille.

Johtoryhmä toivoo valmistelutyössä kiinnitettävän huomiota myös seuraaviin asioihin

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut tulee yhteen sovittaa sivistystoimen vastaavien palveluiden sekä järjestöjen ja seurakunnan tarjoaman tuen ja palveluiden kanssa. Yhteistyö tulee varmistaa asianmukaisin kumppanuus- ja avustussopimuksin. Yhteistyötä tulee tehdä myös yksityisten palvelutuottajien kanssa.
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on jo olemassa olevaa sote-integroitua palvelutuotantoa mm. neuvoloissa ja oppilas- ja opiskeluholloissa. Lastensuojelun käynnistämänä systeemistä työtettä palvelukokonaisuudessa laajennetaan ja sote integroitua palveluja kehitetään edelleen.
- Erityisen tärkeä on huomioida myös lasten ja nuorten kehitysvaiheet ja niissä tukeminen. Psykiatriassa nuoren kehitysvaiheet huomioiden 18 vuotta on alhainen ikäraja. Toivottavaa olisi yli 20-vuotiaaseen jatkuva palvelu mm. Sosterissa palvelua annetaan 23 ikävuoteen saakka.
- Perhekeskustoiminnan yhteys lasten ja nuorten erikoissairaanhoidon on mahdollistettava yhtenä palvelukokonaisuutena ja palveluiden jatkumona. Palvelukokonaisuudessa tulee tunnistaa hyvinvointialuetta laajempien vaativien palveluiden tarve ja toteutus yhteistyöalueilla.
- Lasten ja nuorten oikeuksien tulee toteutua myös heille tarjottavissa palveluissa
- Lasten, nuorten ja perheiden kokonaisuuden organisatorisilla ratkaisulla tulee pystyä toteuttamaan lapsi- ja perhelähtöistä palvelua mm. mahdollistamalla lapsibudjetointi ja lapsivaikutusten arviointi sekä nimetä niihin vastuujohtaja. Lapsivaikutusten arviointi tulee toteutua myös hyvinvointialuevalmistelun yhteydessä.
- Poliittiseksi toimielimeksi hahmoteltu perhekeskuslautakunta tai vastaava perhekeskustoiminnan neuvottelukunta toimisi hyvin operatiivisen palvelukokonaisuuden ohjaavana toimielimenä.

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma jatkuu osana uutta hallitusohjelmaa vuosina 2020–2023. LAPE muutosohjelma vahvistuu entisestään vuosille 2022–2023 kun rahoitusosuus kasvaa 10 milj sijaan noin 21 miljoonaan kansallisesti. LAPE-muutosohjelmaa toimeenpannaan osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa sekä lastensuojelun osalta myös erillisessä Lastensuojelun monialainen kehittäminen 2020–2022 -hankkeessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tukee ja koordinoi alueilla tehtävää kehittämistyötä. Näiden lisäksi kehittämistyötä tehdään yhdessä hyvinvointialuevalmistelun kanssa ja tavoitteena onkin, että vuodesta 2023 eteenpäin perhekeskustoiminta jatkuu osana Etelä-Savon hyvinvointialueen työtä lasten, nuorten ja perheiden parhaaksi.

Etelä-Savon lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmän jäsenet näkevät, että hahmoteltu organisaatiomalli veisi lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuutta ja sen integraatiota taaksepäin. Pyydämme organisaatiomallin muokkaamista siten, että lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus näkyy myös palvelutuotannossa. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut tulisi olla kokonaisuutena palvelualueena, jolla olisi yhteinen johto ja talous. Eikä pidä unohtaa monialaisesti toteutettua varhaista tukea, jota sote-palvelut tarjoavat perheille yhdessä sivistystoimen, yksityisten palvelutuottajien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Muutoksessa on mahdollisuus ja panostamalla lasten nuorten ja perheiden hyvinvointiin rakennetaan elinvoimaa tulevalle hyvinvointialueille ja lisätään sen houkuttelevuutta lapsiperheille.

Mikkelissä 5.1.2022

Seija Manninen
Varapuheenjohtaja
Etelä-Savo lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmä

Etelä-Savon lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet, jotka ovat sähköpostitse antaneet suostumuksena nimensä kirjaamiseksi kannanottoon.

Maija Tuominen, Sosteri, lastentautien erikoislääkäri
Tiina Stranden, Sosteri johtava sosiaalityöntekijä
Seija Laitinen, Pieksämäki, lasten ja nuorten hyvinvointikoordinaattori
Mika Huovinen, Kangasniemi, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Sari Aarniokoski, Mäntyharju, sivistysjohtaja
Velimatti Salmi, Juva, vs.sivistysjohtaja
Sari Mäkeläinen, Pertunmaa, sivistystoimen johtaja-rehtori
Päivi Turkia, MLL Järvi-Suomen piiri ry, toiminnanjohtaja
Eila-Mari Väättäinen, MLL Järvi-Suomen piiri ry, järjestöpäällikkö
Sirkku Mehtola, Viola -väkivallasta vapaaksi ry, toiminnanjohtaja
Katja Kasper, Viola -väkivallasta vapaaksi ry, kehittämisspäällikkö
Lassi Suihkonen, Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta, diakonian ja erityistyöalojen johtaja
Ulla Juntunen, Savonlinnan perheasian neuvottelukeskukseen johtava perheneuvoja
Heli Peltola, Etelä-Savon yrittäjät ry, SOTE-ryhmän puheenjohtaja
Heidi Loukiainen, Etelä-Savon yrittäjät ry, aluejohtaja

Liite Sami Sipilän 16.12.2021 Lasten, nuorten ja perheiden johtoryhmässä esitelty organisaatioluonnos

